
Názor na zavedení školného není stále jednoznačný

Názor na zavedení školného není stále jednoznačný

Čtyři odborníci, čtyři různé pohledy na financování vědy a zavedení školného. Zatímco děkan Fakulty financí a účetnictví VŠE doc. Ing. Petr Dvořák, Ph.D., považuje při množství peněz, které nyní dostávají vysoké školy na provoz, školné za nevyhnutelné, senátorka PaedDr. Alena Gajdůšková je zásadně proti němu, neboť by mnoha studentům znemožnilo přístup ke vzdělání. O problematice financí v sektoru školství se diskutovalo 7. listopadu na Fakultě sociálních věd UK. Seminář *Budoucnost podpory vědy a výzkumu v ČR aneb jaké budou vysokoškoláci platit školné* se uskutečnil ve spolupráci Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd UK s poslancem Evropského parlamentu Vojtěchem Mynářem. Moderování diskuse a prvního příspěvku se chopil „domácí“ PhDr. Petr Teplý, Ph.D., odborný asistent na IES FSV UK, který se na financování vědy a výzkumu (VaV) podíval pohledem ekonoma.

Podle PhDr. Teplého Česká republika vydává na školství 1,8 % státního rozpočtu, což je asi 70 miliard korun. Na první pohled se to může zdát hodně, ve srovnání se zahraničím už se to ovšem tak nejeví. Přitom na VaV činí výdaje pouhých 0,3 HDP, což nás posouvá na chvost Evropy. Země jako Dánsko, Švédsko či Finsko totiž investují několikanásobně více. „Ve vědě a výzkumu je problém, že náklady jsou viditelné hned, zatímco na výsledky se musí čekat. Proto zde politici tak rádi škrtnou peníze,“ upozornil Petr Teplý.

Zároveň navrhl tři léky, které by mohly pomoci českému vysokému školství. Tím prvním je audit hospodaření vysokých škol, který by ukázal, za co školy skutečně utrácí. Druhým lékem by mohla být možnost hradit školné v naturáliích jako v Rakousku. „Umím si představit, že by si studenti školné odpracovali třeba ve fakultní knihovně,“ upřesnil Petr Teplý. Pomoci by mohla také intenzivnější spolupráce mezi vysokými školami jak na domácí, tak mezinárodní půdě.

Ing. Dušan Šándor, který působí jako 1. tajemník Stálého zastoupení Slovenské republiky při EU v Bruselu, se zaměřil na možnosti čerpání peněz z evropských fondů. Podle dosavadního vývoje jednání by měl činit evropský rozpočet pro roky 2014–2020 pro oblast vzdělání 100 miliard eur, přitom na vědu a výzkum by mělo putovat o něco více peněz než dosud. Aby mohla finance z evropských fondů získat i Praha, která na ně jinak podle aktuálně nastavených podmínek nedosahuje, doporučuje Dušan Šándor spojit se s univerzitami v Bratislavě a Varšavě a společně bojovat za udělení výjimky.

Zároveň doporučil České republice, aby se v rámci VaV zaměřila jen na pět šest priorit, do nichž investuje a které následně díky své výjimečné kvalitě lépe uspějí v konkurenčním boji o další finance. „Evropa se musí na podporu vědy a výzkumu více soustředit, aby uspěla ve výrobě ve srovnání například s Asií,“ upozornil také Dušan Šándor.

PaedDr. Alena Gajdůšková, místopředsedkyně Senátu PČR, hned v úvodu svého příspěvku vyjádřila názor, „že vědu zabíjí dělání neustálých revolucí“. Podle ní by měla být konečně nastavena pravidla, která by nějakou dobu platila a o něž by se mohli vědci ve svém směřování opřít. Zároveň se z panelistů nejvíce věnovala tématu školného. „Vzdělání by mělo být dostupné pro každého. Po jeho zavedení by mohla nastat stejná situace, jako když dříve někdo nemohl studovat z politických důvodů,“ řekla a zároveň vyjádřila názor, že školné vysokým školám stejně přilíš nepomůže. Navíc senátorka upozornila na problém Spojených států amerických, kde se mladí lidé kvůli neschopnosti splácet půjčky na studium dostávají do existenčních potíží.

Jako poslední vystoupil děkan Fakulty financí a účetnictví VŠE doc. Ing. Petr Dvořák, Ph.D., který se poměrně kriticky vyjádřil k reformám školství v uplynulých letech: „Všichni chtějí reformovat, ale neříkají v čem.“ Kritický byl také k velkému množství projektů, které se realizují na vysokých školách, aby si pedagogové přivydělali. Podle něj potom logicky šidí výuku a snižují požadavky na studenty. „V rámci projektů pak nejsou nejdůležitější jejich výsledky, ale administrativně správně vynaložené peníze,“ doplnil. V otázce školného oponoval senátorka Gajdůšková: „Když nám nedá stát více peněz, budeme muset školné zavést. Pro nás to rozhodně není málo.“

V rámci diskuse požádal o prostor Ing. Ladislav Macka, ředitel Českomoravské záruční a rozvojové banky, jenž představil možnost fungování studentských půjček, za něž by u komerčních bank ručil stát. Proti tomuto návrhu se ostře ohradila senátorka Gajdůšková, která prohlásila, že dá stát peníze rovnou školám, než by je nechal zbytečně protékat přes banky.